

DM-1901100102041000 Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

March - 2022

CCT-10 : Sanskrit

(Vedanga)

(1) निरुक्तम् (अ. ७) (2) पाणिनीयशिक्षा (3) नियत संस्कृतच्छन्दांसि
(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- १ (अ) नीचेनाभांथी कोर्धपण भे संदर्भ सङ्घित सभजवो : ७
- 1 (A) Explain any **Two** of the following with reference 7
to the context :
- (१) राज्ञः पुरुषो राजपुरुषः । राजा राजतेः ।
(२) शाकपूणिः सङ्कल्पयाञ्चक्रे सर्वा देवता जानामीति ।
(३) इन्द्रशत्रुः । इन्द्रोऽस्य शमयिता वा । शातयिता वा । तस्मादिन्द्रशत्रुः ।
(४) विश्वामित्रः ऋषिः सुदासः पैजवनस्य पुरोहित बभूव ।
- (ब) नीचेनाभांथी कोर्धपण भे श्वोकोनुं सभजूती साथे भाषांतर करो : ७
- (B) Translate with explanation any **Two** of the following 7
verses :
- (१) त्रिषष्टिश्चतुःषष्टिर्वा वर्णाः शम्भुमते मताः ।
प्राकृते संस्कृते चापि स्वयं प्रोक्ताः स्वयम्भुवा ॥ ३ ॥
(२) व्याघ्री यथा हरेत् पुत्रान् दंष्ट्राभ्यां न च पीडयेत् ।
भीता पतनभेदाभ्यां तद्वद्वर्णान् प्रयोजयेत् ॥ २५ ॥
(३) छन्दःपादौ तु वेदस्य हस्तौ कल्पोऽथ पठ्यते ।
ज्योतिषामयनं चक्षुर्निरुक्तं श्रोत्रमुच्यते ॥ ४१ ॥
(४) चाषस्तु वदते मात्रां द्विमात्रं चैव वायसः ।
शिखी रौति त्रिमात्रं तु नकुलस्त्वर्द्धमात्रकम् ॥ ४९ ॥
- २ (अ) नीचेनाभांथी कोर्धपण भे शब्दोनुं यास्काचार्य अनुसार निर्वचन आपो : ७
- 2 (A) Give etymologies of any **Two** words according to 7
Yaskacharya :
- (१) पुरुषः
(२) हिरण्यम्
(३) रात्रिः
(४) आदित्यः

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છન્દોના લક્ષણ-બંધારણ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો : ૭
- (B) Define any **Two** of the following metres and explain 7
their structure with illustrations :
- (૧) માલિની
(૨) શિખરિણી
(૩) શાર્દૂલવિક્રીડિતમ્
(૪) વિયોગિની
- ૩ યાસ્કાચાર્યના નિર્વચનના સિદ્ધાન્તો સવિસ્તર સમજાવો. ૧૪
3 Explain in detail the principles of etymology of Yaskacharya. 14
- અથવા / OR**
- ૩ નિરુક્ત અનુસાર 'ગૌઃ' શબ્દના વિવિધ અર્થોની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. ૧૪
3 Discuss in detail about the various meanings of the 14
word ગૌઃ according to નિરુક્ત.
- ૪ પાણિનીય શિક્ષામાં નિરૂપિત વિષયોની ચર્ચા કરો. ૧૪
4 Discuss the topics of content as described in પાણિનીયશિક્ષા. 14
- અથવા / OR**
- ૪ પાણિનીય શિક્ષા અનુસાર ઉત્તમ અને અધમ પાઠકની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. ૧૪
4 Discuss in detail about good and bad reciters according 14
to પાણિનીયશિક્ષા.
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
5 Write short notes on any **Two** of the following : 14
- (૧) વૃત્ર અંગેના વિવિધ મતો
(1) Various views about વૃત્ર
(૨) નિરુક્તે દેવાપિશન્તનુવૃત્તાન્તઃ
(૩) પાણિનીયશિક્ષાયાં પાણિનિવન્દના
(૪) આર્યાછન્દઃ